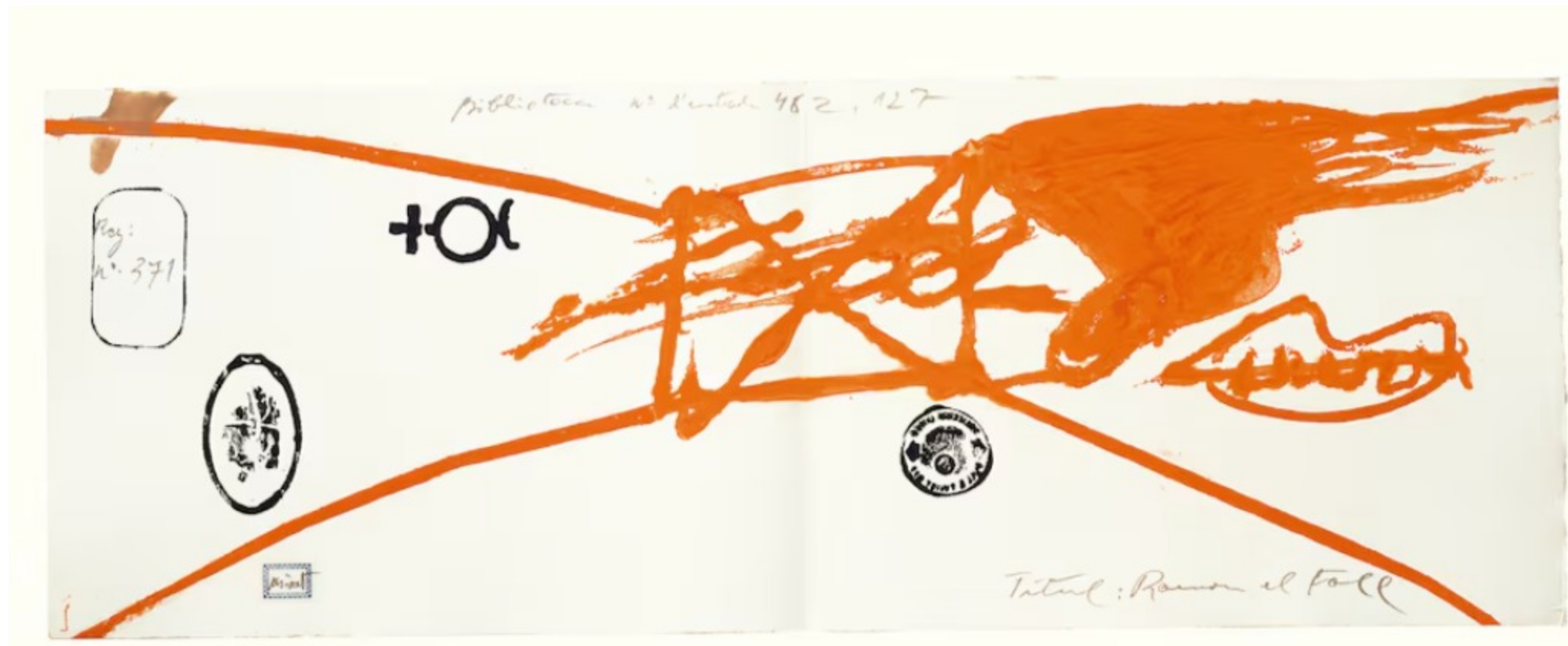

LITERATURA > CRÍTICA

Raül Garrigasait resisteix a 'La roca i l'aire'

Amb l'estudi del fil de gairebé mil anys que va de Ramon Llull a Antoni Tàpies, l'autor demostra que l'art i la religió no són esferes tan diferenciades com sembla

Aigüafort d'Antoni Tàpies inspirat en Ramon Llull, realitzat entre 1973 i 1985 per al llibre 'Llull-Tàpies', a càrrec de Pere Gimferrer
COMISSIÓ TÀPIES / VEGAP, 2025

JOAN BURDEUS

22 FEB 2025 - 05:23 CET

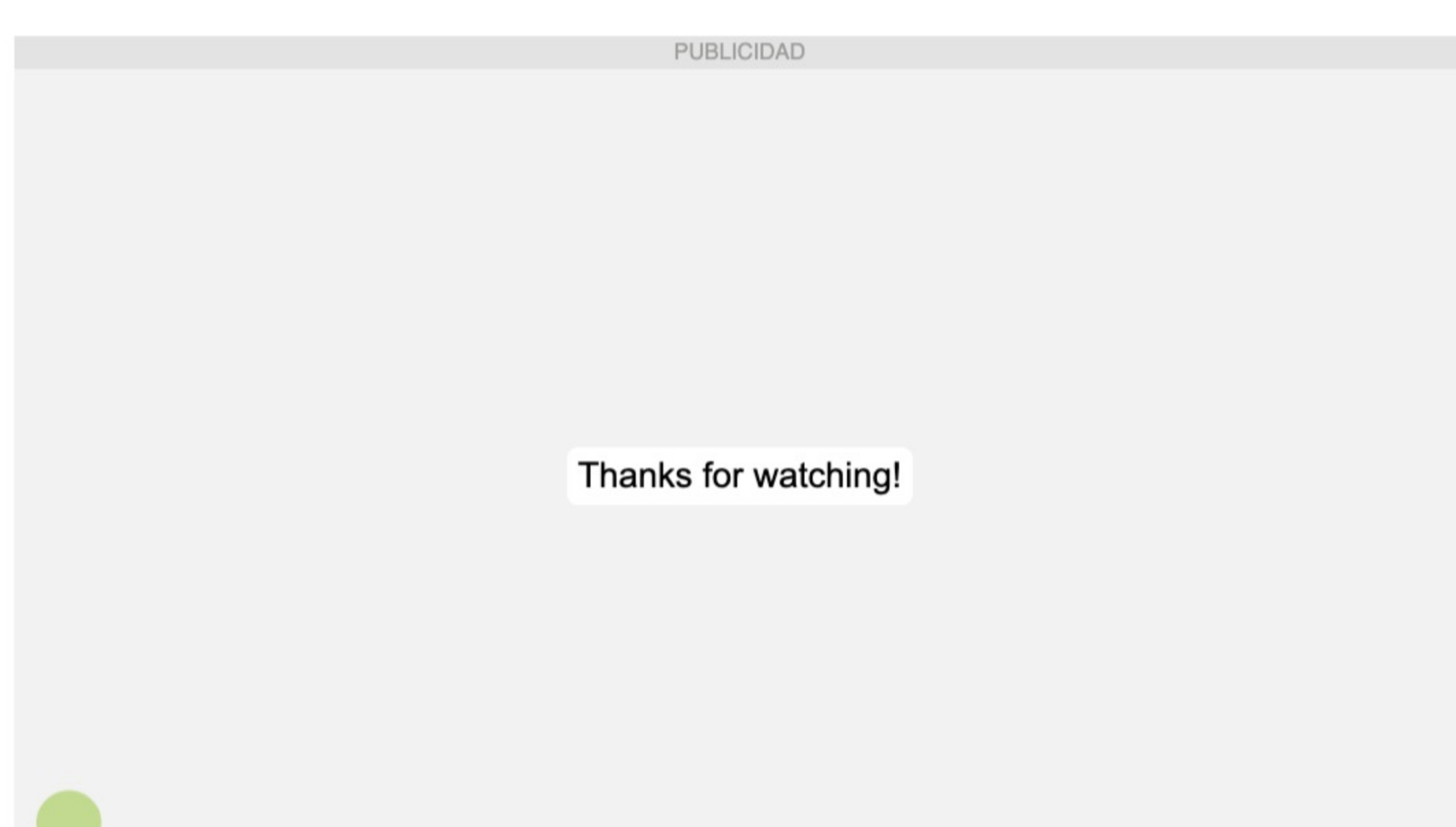

La crisi de la modernitat sembla un problema universal i força abstracte, però es concreta i es fa més urgent si ets català. Que el món va estar encantat, en algun moment va deixar d'estar-ho i avui ens cal trobar la fórmula que relligui la màgia amb la ciència, és una cosa que es veu més clara quan formes part d'una nació que no té el poder polític ni militar per donar res per fet. Els homes dels temps arcaics se sentien a mercè de les forces naturals i van trobar en la ciència i la raó un poder que els alliberava, però els moderns estem a mercè d'aquests poders que nosaltres mateixos hem desencadenat, i mirem endavant i no trobem res on aferrar-nos. Com que la modernitat catalana va florir sota l'amenaça de morir aixafada entre modernitats més fortes, oferir una bona resposta a aquest problema sempre ha estat qüestió de vida o mort. [Josep Carner](#) va escriure: "Som un matis pràcticament inèdit en la civilització: tenim el deure d'enriquir el món".

Carner és un dels autors que repassa [Raül Garrigasait](#) a *La roca i l'aire. Art i religió de Llull a Tàpies*. En aquest fil de gairebé mil anys, l'escriptor i hel·lenista torna a fer l'assaig de sempre, que és el que fan els grans, inevitablement. El tema de Garrigasait és la resistència. A *El gos cosmopolita i dos espècimens més* (Edicions de 1984, 2012), és la resistència del lloc contra l'universalisme pla i aplanador. A *La ira* (Fragmenta, 2020), és la resistència del foc de l'esperit contra la domesticació contemporània de les passions. A *País barroc* (L'Avenç, 2020), és la resistència del rerepaís emboscats contra l'hubris barcelonina. A *La roca i l'aire*, és la resistència del més antic que batega al cor del que és més nou, la manera com la premodernitat reprimida esclata al mig de la modernitat. Com un profeta nietzscheà que baixa de les muntanyes, Garrigasait sempre està convençut que allò que pot salvar-nos es troba allà on no està mirant ningú. Els cabells llargs i despentinats i l'accent solsoní no són casualitat.

Raül Garrigasait presenta 'La roca i l'aire' al CCCB
GLÒRIA SOLSONA (CCCB, 2025)

Amb l'estudi de Llull, Ausiàs March, Isabel de Villena, Carner, Mompou i Tàpies, Garrigasait demostra que l'art i la religió no són esferes tan diferenciades com sembla. Aquesta idea s'ha explorat força vegades, però el text la raspalla de manera original. Coneguda com és la noció que els artistes moderns intenten tornar a infondre el món del sentit que la pèrdua de Déu li havia arrabassat, que la poesia és la continuació de la teologia per altres mitjans, els que més criden l'atenció de l'assaig són, justament, els medievals. És cert que Llull veu un món on la veritat resplandeix i tot és bo, mentre que Tàpies necessita construir un museu per recuperar un vestigi d'aquesta plenitud, però aquí aprenem que el primer havia d'equilibrar tensions amb una forma nova igual que el segon. La lectura de Garrigasait no fa emergir dualismes estàtics i previsibles, sinó el fet que cada artista-profeta ha hagut de respondre al negatiu del seu temps. Més que res, Garrigasait vol que substituïm la idea de crear per la de modelar, el mot hebreu barà del Déu que crea el cel i la terra del no-res, pel mot yatsar del Déu que dona forma com un terrissaire a l'home amb pols de terra. Sense la resistència de la tradició, no hi ha creació.

La roca i l'aire mostra el Garrigasait més professoral i diàfan que hem llegit fins ara. El perill d'aquesta mena d'assajos és que la tematització de la paradoxa filosòfica ens arribi buida, que, sense la flama personal que crema en llibres com *La ira* o *País barroc*, la repassada quedi en un catàleg d'instruments que admirem però no sabem utilitzar ara i aquí. I no passaria res si Garrigasait no arreglés el món en cent pàgines i escaig, perquè la riquesa de les seves dèries sempre ens deixa associacions contraintuïtives que ajuden a pensar per un mateix. Però, al final de tot, el text sí que resol. Després d'haver explicat el doble fons de la modernitat, Garrigasait ens diu que avui vivíem en una modernitat arcaica: igual que els antics creïem que els déus de la natura feien ploure quan els humans actuàvem bé, "avui és impossible respirar, sentir la calor, observar la sequera o els aiguats o els boscos o les epidèmies sense pensar que tot això depèn de nosaltres, de l'activitat humana. L'angoixa s'ha fet material i mundana, i resulta que el món no és una realitat feta". En una situació estranya i fràgil en què les categories que llueixen noves poden encegar-nos, la tradició catalana proporciona un repertori d'eines més arran de terra i, en definitiva, més útils.

La roca i l'aire. Art i religió de Llull a Tàpies

Raül Garrigasait
Fragmenta
137 pàgines. 17 euros

ÚLTIMAS NOTICIAS

11:19 | Mazón: "No soy una víctima sino un daño colateral del Gobierno, jamás oculté la comida"

10:49 | Detenido un hombre por violar a la compañera de clase de su hija de 14 años en Madrid

10:46 | La pareja de Ayuso se niega a declarar en la investigación por fraude fiscal

10:38 | Cambio de hora: cuándo pasa España al horario de verano

LO MÁS VISTO

1. Núria Moliner: "Per mi Airbnb representa el mal, però ha salvat la Casa Coderc'h"

2. Noves certeses sobre Sergi Pàmies

3. El català no depèn de tu

4. Els restaurants més especialitzats de Barcelona: d'un menú de tàrtars a un de tempura

5. 'L'art de ser humans', de David Bueno: L'estafa intel·lectual de la neurociència